

На основу члана 9. став 1. тачка 1) Закона о науци и истраживањима („Сл. гласник РС“, бр. 49/2019) и чл. 21. и 31. Статута Института за међународну политику и (02 бр. 1309/2 од 20. новембра 2019. године), Управни одбор Института на предлог директора на седници одржаној дана 29.12.2020. године, доноси

ПРОГРАМ РАДА И РАЗВОЈА ЗА ПЕРИОД ОД 2021. ДО 2025. ГОДИНЕ¹

1. Мисија и визија

Основна и примењена истраживања Института за међународну политику и привреду (у даљем тексту: Институт) обухватају феномене и процесе у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа, посебно оне који детерминишу положај Републике Србије у светској политици и глобалној привреди. Институт настоји да пронађе практично-политичке одговоре на међународне изазове са којима се суочавају домаћи доносиоци спољнополитичких одлука и пружа експертизу неопходну за ваљано формулисање стратегијских праваца у успостављању и развоју политичких и економских односа наше државе са иностранством.

Институт намерава да у периоду 2021–2025. године унапреди статус референтне научне установе у Србији и суседству посвећене проучавању појава и процеса у политичкој, правној, безбедносној и економској димензији међународних односа. Институт жели да домаћим доносиоцима политичких одлука и широј јавности пружи основу за ваљано разумевање ризика и могућности које нашој земљи у раном 21. веку доносе турбуленти догађаји у међународној арени.

Институт ће настојати да пружи видљив допринос ширењем теоријског фондуса о поменуте четири димензије међународних односа, идентификовањем и развијањем нових поља истраживања од глобалног значаја и интегрисањем у токове међународне продукције научног знања. У практично-политичкој равни, Институт намерава да произведе научно утемељена знања о непосредним и средњерочним међународним изазовима остварењу спољнополитичких циљева Републике Србије ради јачања спољнополитичког положаја и подстицања друштвеног и економског развоја кроз разумевање и укључивање у светске развојне процесе. Институт ће наставити да води јавну дипломатију као корисну допуну званичних дипломатских напора Републике Србије.

Истраживачи Института ће настојати да дисеминацијом и популаризацијом стеченог научног знања о текућим дешавањима на међународном плану и о положају Србије у светској политици и економији створе не само основу за информисано одлучивање јавних службеника, него и да надахну грађане, као политичке конституенте, да прошире и побољшају опште знање о светским дешавањима – посебно младе нараштаје.

Научноистраживачки рад Института ће и у периоду 2021–2025. године почивати на следећим вредностима и начелима:

¹ Реализација Програма рада и развоја за период од 2021. до 2025. године условљен је током пандемије болести COVID-19 и биће прилагођаван постигнутим резултатима, циљевима и новонасталим околностима.

- слобода и аутономија научноистраживачког рада у виду слободе научног деловања, избора и развоја научних метода истраживања и интерпретације, а уз поштовање стандарда науке и етичности у научном и истраживачком раду;
- оригиналност, аутентичност и изврсност научноистраживачког рада;
- јавност научноистраживачког рада и резултата тог рада;
- изложеност научноистраживачког рада научној и стручној критици;
- поштовање стандарда науке и струке;
- примена међународних стандарда и критеријума у вредновању квалитета научноистраживачког рада;
- етика научноистраживачког рада, у складу са принципима добре научне праксе;
- родна равноправност у истраживањима и у органима одлучивања;
- отвореност ка систему високог образовања;
- отвореност за међународну научну сарадњу, и
- спровођење научноистраживачког рада у складу са принципима отворене науке.

2. Програм истраживања за период од 2021. до 2025. године

а) Научни циљеви

Научни циљеви истраживачких активности Института предвиђених за период од 2021. до 2025. године биће остварени у четири сазнајне равни:

- утврђивање практичне примењивости теоријских приступа, појединих концепата и аналитичких модела из домена научног изучавања међународних односа, међународне безбедности, међународног права и светске економије. У средишту те равни налазиће се поновно промишљање научне валидности водећих становишта у оквиру актуелне теоријске дебате, те на које начине она могу даље да се развију и примене у одговору на конкретна истраживачка питања која ћемо поставити за овај средњерочни период;
- дескриптивна анализа постојеће структуре и динамике феномена и процеса у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа, са посебним тежиштем на препознавање нових феномена и процеса са потенцијално важном улогом у обликовању глобалних односа у овом средњерочном периоду.
- на основу резултата дескриптивне анализе истраживачки тимови настојаће да уоче и научно објасне најкрупније изазове на које Србија мора у наредном петогодишњем периоду да одговори да би остварила спољнополитичке циљеве и заштитила виталне интересе;
- развијање могућих сценарија за пружање делотворног одговора на старе и нове изазове у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа као основе за осмишљавање конкретних препорука и смерница за успешно спровођење спољне политике Србије у глобалном и регионалном окружењу у овом средњерочном периоду.

б) Друштвени циљеви

Друштвени циљеви истраживачких активности Института предвиђених за период од 2021. до 2025. године биће остварени:

- синтезом усвојеног и новог научног знања из научних дисциплина међународних односа, међународне безбедности, међународног права, економских наука, политичке географије и дипломатске и војне историје, намера је да се дође до научних резултата који ће послужити као експертска основа за осмишљавање стратегијских и програмских докумената и конкретних дипломатских акција Републике Србије. Због тога је тематски оквир планираних истраживања усаглашен са потребама Министарства спољних послова и Министарства за европске интеграције Републике Србије и других државних органа са спољнополитичким надлежностима, и
- упознавањем научне, стручне и шире јавности са оствареним научним резултатима ради ваљаног разумевања текућих дешавања на међународном плану и положаја Србије у светској политици и економији, а све то ради аргументованог образложења могућих смерова вођења спољне политике.

в) Центар за суседство и Средоземље

Тематски оквир научних истраживања које ће од 2021. до 2025. године спровести Центар за суседство и Средоземље обухватиће билатералне и мултилатералне односе између држава на Балкану, у региону Средоземља и на Блиском истоку, посебно односа са земљама региона са којима Србија остварује значајну политичку и економску сарадњу. Центар за суседство и Средоземље планира да кроз призму регионалних студија анализира односе у две регије: 1) Балкана и других земаља које се традиционално налазе у проширеном суседству Србије, најпре Италије и Аустрије; 2) источног и јужног Средоземља, тј. Блиског истока и Северне Африке. Предмет анализе биће и односи између држава, непосредно, у оквиру међународних организација и са недржавним актерима, попут српских заједница у балканским земљама.

Односи у непосредном и ширем суседству су од примарне важности за спољну политику сваке земље, па ће се у том погледу водити рачуна о билатералним односима Србије са суседним земљама, првенствено на плану отворених билатералних питања са земљама бивше Југославије. У контексту регионалне политике и изазова по територијални интегритет Републике Србије, Центар ће наставити са истраживањем различитих аспеката динамике међународних и регионалних односа у погледу статуса покрајине Косова и Метохије и, посебно, односа Србије са заинтересованим глобалним актерима на Балкану. Такође, предмет истраживања биће и политика Србије као гаранта Дејтонског споразума према Босни и Херцеговини у контексту статуса Републике Српске, те могућности побољшања заштите културне баштине и права српског народа у суседству.

Поред тога, Грчка, Турска, Италија и Аустрија су традиционално вишеструко везане за балканску политику и са њима Србија остварује значајну политичку и економску сарадњу, па се оне сматрају суседнима, иако немају заједничку границу са нашом земљом. Поред односа Србије и Турске и турске политике према Балкану, тежиште истраживања биће усредсређено на одрживост мултилатералних иницијатива у региону, попут „мини Шенгена” и тзв. Квадрилатерале (Србија, Грчка, Бугарска, Румунија).

Континуитет криза на Блиском истоку, у Северној али и Подсахарској Африци има последице и по Европу, Балкан и посебно Србију у цикличним таласима мигрантске кризе. Осим тога, ратови, политички и економски процеси у том делу света остају од суштинске важности и за разумевање међународних односа у ширем окружењу Србије и Балкана.

г) Центар за евроатлантске студије

Студије евроатлантског подручја – које обухвата Северну и Јужну Америку и Европу – имаће у наредном средњерочном периоду велики теоријски потенцијал и практични значај, како уопште, тако и у смислу импликација за Србију и домаћу науку о међународним односима. Основни циљ је да се опишу, објасне и изведу предвиђања кретања везаних за водеће актере, односе и феномене на евроатлантском подручју, како би се спољнополитичким одлучиоцима и широј јавности у Србији пружио најсвежији и на научној методологији заснован увид.

Због тога ће тематски оквир научних истраживања, које ће од 2021. до 2025. године спровести Центар за евроатлантске студије, бити мултидисциплинаран и обухватиће четири групе истраживачких питања: 1) актуелне међународне феномене и процесе који постављају изазове од значаја за евроатлантски простор (кретање европског поретка, геополитику и питање граница евроатлантског простора, политички систем Европске уније, војне трендове, међународне организације и недржавне актере на евроатлантском простору, нуклеарно оружје и стратегије нуклеарних сила, мигрантску кризу, енергетску безбедност, еколошку безбедност, утицај пандемија и других ванредних ситуација); 2) спољне политике и међусобне односе евроатлантских актера и њихови односи са другим релевантним међународним актерима (САД, Заједничку спољну и безбедносну политику ЕУ, спољне политике чланица ЕУ и посебно главних европских сила – Немачке, Француске и Велике Британије), спољне политике регионалних сила и мањих држава на евроатлантском простору, латиноамеричке односе, односе САД са државама западне хемисфере, са ЕУ, европским силама, осталим светским силама (Русијом, Кином, Индијом) и другим светским актерима, односе ЕУ (њених чланица и европских сила) са осталим светским силама и актерима, проширење НАТО и његове односе са окружењем, поделу улога ЕУ и НАТО); 3) елементе спољне политике Србије који се тичу евроатлантских актера, односа и феномена, као и односе Србије са другим евроатлантским актерима (приступање ЕУ као спољнополитички циљ Србије, усклађивање спољне политике Србије са ЗСБП ЕУ, војну неутралност Србије, улога евроатлантских актера у процесу решавања проблема Косова и Метохије и перспективама опстанка Дејтонског споразума и Републике Српске, односе Србије са САД, главним европским силама, осталим евроатлантским актерима, НАТО, место Србије у међународним организацијама на евроатлантском простору, и 4) економске односе на евроатлантском простору, као и економске односе Србије са евроатлантским актерима (опште економске трендове на евроатлантском простору, економске политике евроатлантских актера, место Србије у европским економским односима, посебно у контексту приступања ЕУ).

д) Центар за евроазијске студије

Научна истраживања које ће од 2021. до 2025. године спровести Центар за евроазијске студије биће фокусирана на дескрипцију, систематизацију и експликацију изазова и могућности за спољну политику и спољне економске односе Србије у азијско-

пацифичком ареалу. Реч је о делу евроазијског простора – једног од кључних светских макрорегиона 21. века – који последњих петнаест година генерише највећи раст глобалне економије и у којем су иницирани важни мултилатерални пројекти.

Уочљиво је да Шангајска организација за сарадњу, БРИКС (односно РИК као субинтеграциона целина), Евроазијски економски савез, ОДКБ, АСЕАН (уз ширење на конфигурацију АСЕАН + 3), БИМСТЕЦ и Јужноазијски савез за регионалну сарадњу имају све значајнију улогу не само за осигуравање (суб)регионалне безбедности, већ и за међународне односе у целини. У зависности од њиховог даљег (не)успешног деловања обликоваће се и трендови у глобалним размерама, што утиче на спољнополитичке и економске интересе Републике Србије. Биће истражени како њихово даље (не)успешно деловање може да утиче на токове светске политике и на актуелно и средњерочно спољнополитичко позиционирање Србије.

У билатералној равни, Центар ће спровести научна истраживања о томе како даљи развој односа са Русијом, Кином, Индијом и Јапаном као глобалним играчима, те бројним регионалним евроазијским силама (Индонезија, Иран, Јужна Кореја, Пакистан, Малезија, Вијетнам) може да погоди место и улогу Србије у међународној политици и перформансе домаће привреде. Друштвени циљеви средњерочних истраживања повезани су са представљањем могућности унапређења политичких односа Србије, боље заштите интереса у условима заоштравања односа између великих сила и отварања нових перспектива за увећавање обима извоза, привлачење нових инвеститора и трансфер технологија.

ђ) Центар за међународне организације и међународно право

Научна истраживања које ће од 2021. до 2025. године спровести Центар за међународне организације и међународно право обухватиће као предмет истраживања најважније феномене и процесе у развоју међународних економских односа, међународног права и међународних организација који утичу на спољнополитичко позиционирање Србије.

У односу на научне приступе у међународној правној области, истраживања ће се кретати у оквиру следећих научних целина, и то: а) позиционирање у процесу кодификације и прогресивног развоја међународног права; б) позиционирање у процесу закључивања и извршавања међународних уговора; в) позиционирање према међународној јуриспруденцији (пракси Међународног суда правде, Европског суда правде, Европског суда за људска права, Сталног међународног кривичног суда, *ad hoc* међународних кривичних трибунала и других међународних правосудних органа); г) позиционирање у правно-институционалном систему међународних организација (Уједињених нација и специјализованих агенција, Европског савета, ОЕБС, финансијских и других међународних организација); д) позиционирање у процесу хармонизације домаћег права са правним тековинама Европске уније (*acquis communautaire*); ђ) позиционирање у систему међународног права о људским правима; е) позиционирање у систему међународног хуманитарног права; ж) позиционирање у систему права заштите животне средине; з) позиционирање према пракси дипломатског и конзуларног права; и) позиционирање према међународном праву културног наслеђа; ј) позиционирање према пракси међународног права сукцесије држава (приоритет: сукцесија СФР Југославије).

Захваљујући великој разноврсности научних приступа у економској области, истраживања ће се кретати у оквиру методолошки дефинисаних целина, и то: а) позиционирање према главним половима развоја светске привреде (ЕУ-САД-Јапан-

Бразил-Русија-Индија-Кина); б) позиционирање према међународним трговинским и финансијским интеграцијама (Светска трговинска организација, Међународни монетарни фонд, Светска банка, и др.); в) позиционирање према процесу либерализације/протекционизма у међународним економским односима; г) позиционирање према кинеској иницијативи Један појас, један пут; д) позиционирање према регионалним економским споразумима и иницијативама (ЦЕФТА, „Мали Шенген“, Евроазијска економска унија и др.); ђ) могући правци унапређења међународне конкурентности привреде Србије; е) позиционирање према светској економској кризи; ж) позиционирање према глобалном тржишту енергената; з) позиционирање према глобалним економским трендовима.

е) Центар за студије „Појаса и пута”

Тематски оквир научних истраживања које ће од 2021. до 2025. године спровести Центар за студије „Појаса и пута” биће фокусиран на: 1) глобалне економске, политичке, правне и безбедносне ефекте кинеске Иницијативе „Појаса и пута”; 2) спољнополитичке изазове и користи које за Србију доноси учешће у Иницијативи „Појас и пут”; 3) спољнополитичке изазове и користи које за Србију има сарадња у формату „17+1” (регионални вид Иницијативе „Појаса и пута”); 4) динамику билатералних односа са Кином; 5) могуће правце унапређења политичких и економских прилика у Србији кроз Иницијативу „Појаса и пута”; дефинисање могућих сценарија развоја кинеске спољне политике на простору Балкана и природи улоге коју ће Србија имати у оквиру Иницијативе „Појас и пут”.

Политичко и економско снажење Народне Републике Кине условило је јачање њене позиције у међународним односима. Иницијатива „Појас и пут”, коју је Кина покренула 2013. године, до сада је обухватила више од 125 земаља и различитих међународних организација, те се тиме наметнула као незаобилазна тема у истраживању савремених међународних односа. Пошто је Иницијатива превазишла оквире економске сфере, истраживачи Центра ће фокус научног истраживања усмерити и на дефинисање могућих сценарија развоја кинеске спољне политике (укључујући правни, политички и безбедносни аспект) на простору Балкана и природи улоге коју ће Србија имати у оквиру Иницијативе „Појас и пут”.

Када је реч о територијалном одређењу оквира истраживања, са аспекта Републике Србије, истраживање обухвата глобални, регионални и билатерални ниво. Степен и ниво развијености политичких веза Кине и Србије доприноси и бољој заштити интереса Србије у међународним организацијама. На билатералном нивоу биће праћен даљи ток развоја односа Србије и Кине, заснованог на Споразуму о стратешком партнерству и све пратеће импликације на политичком, економском и безбедносном нивоу.

Регионални аспект се односи на регион Западног Балкана, али и сарадњу у оквиру „17+1”. У оба ова случаја, Србија има истакнуту улогу што је кључни разлог за концептуализацију односа Кине са земљама Западног Балкана, односно са 17 европских земаља. Кинеско политичко, економско и културно присуство на Западном Балкану постепено расте, а очекује се да ће сарадња бити интензивирана на свим наведеним нивоима, укључујући и безбедносни.

У складу са закључцима 19. заседања Централног комитета Комунистичке партије, Народна Република Кина ће у наредном петогодишњем периоду настојати да интензивније промовише свој имиџ путем меке моћи. Петогодишњим планом развоја НР Кине до 2025. године, предвиђено је значајније отварање кинеског тржишта ка

свету и наставак политике свеопштег отварања „ка споља”. Додатно, истим документом предлага се активно спровођење и перманентно усаглашавање стратешких и доктринарних аката у области безбедности и одбране, зарад увећања нивоа националне и глобалне безбедности. Због тога ће ширење меке моћи НР Кине, интензивирање економског отварања ка свету и анализа стратешких опредељења у области њене безбедносне и одбрамбене политике, као и сва остала научно релевантна питања која проистичу из Петогодишњег плана развоја НР Кине бити предмет истраживања Центра у периоду до 2025. године.

3. Промоција научних резултата

Укупни остварени резултати у раздобљу од 2021. до 2025. године у научном истраживању феномена и процеса који детерминишу положај Републике Србије у светској политици и привреди пружиће оптималне практично-политичке одговоре на непосредне и средњерочне међународне изазове са којима се суочавају и са којима ће се у годинама које долазе суочити домаћи доносиоци спољнополитичких одлука.

На основу понуђеног научног објашњења најкрупнијих изазова на које Србија мора у наредном петогодишњем периоду да одговори да би остварила спољнополитичке циљеве и заштитила виталне интересе, Институт ће развити могуће сценарије за пружање делотворног одговора на старе и нове изазове у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа као основе за осмишљавање конкретних препорука и смерница за успешно спровођење спољне политике Србије у глобалном и регионалном окружењу у овом средњерочном периоду.

Научни резултати биће представљени најпре у публикацијама Института: практично-политичким анализама и студијама, научним монографијама, тематским зборницима, зборницима радова изложеним на научним скуповима и научним часописима *Међународни проблеми*, *The Review of International Affairs*, *Међународна политика* и *Европско законодавство*.

Истраживачи ће настојати да остварене научне резултате представе и у другим домаћим, иностраним и међународним научним публикацијама узимајући у обзир њихов квалитет и углед како би осигурали утицај тих резултата на научне области дефинисане делатношћу Института. У ту сврху истраживачи Института ће део научних резултата изложити на престижним домаћим и међународним научним скуповима и у публикацијама у научним областима релевантним за мисију и визију Института. Поред тога, предвиђено је да део научних резултата проистекне из рада на докторским дисертацијама младих истраживача запослених у Институту, а као део интерне праксе менторства ревитализоване 2018. године.

Дигитални репозиторијум установљен је 2019. године и учињен доступним јавности преко интернет презентације Института (<http://repozitorijum.diplomacy.bg.ac.rs/>) управо ради ажурног приказа научних резултата остварених у оквиру основних и примењених истраживања. У наредном средњерочном периоду Репозиторијум Института ће наставити да буде окосница политике отворене науке усмерене на отворени приступ научној литератури, доступности података прикупљених у научним истраживањима и транспарентности научне комуникације и методологије. Репозиторијум садржи монографије, чланке објављене у научним часописима, чланке објављене у тематским зборницима, поглавља у монографијама, саопштења са конференција објављена у целини или изводу и докторске дисертације.

Институт ће остварене научне резултате представити и кроз друге редовне активности – јавна предавања, трибине, округле столове, докторске семинаре, специјалистичке обуке – како би очувао и унапредио своју репутацију и међународну признатост од стране других сродних института у истој научној области.

Институт остварује важан утицај на друге јавне институције ван домена науке, будући да своје научне резултате представља у непосредној комуникацији са високим званичницима Владе Републике Србије и других државних органа са надлежностима у области спољне политике и спољних економских односа. Такође, истраживачи Института преносе нова знања и као предавачи на Дипломатској академији, Универзитету одбране и на факултетима у земљи и иностранству, те на семинарима и предавањима које организују за студенте са иностраних универзитета.

Део остварених научних резултата истраживачи Института ће користити у евалуацији научних програма и пројеката, у пружању експертске подршке раду државних радних тела ван сектора науке на националном и међународном нивоу.

4. Управљање људским ресурсима

Институт ће у периоду од 2021. до 2025. године настојати да управљање људским ресурсима усклади са захтевима будућег модела институционалног финансирања изградњом адекватне структуре запослених (пре свега истраживача, али и стручног, административно-техничког и помоћног особља) осмишљавањем и усвајањем развојних кадровских мера и процедура, како би се поспешило остваривање усвојене мисије и визије.

Када је реч о пријему нових истраживача у радни однос, Институт ће и у наредном средњерочном периоду наставити праксу запошљавања нових истраживача одабиром студената докторских академских студија ранжираних на основу јавног позива министарства надлежног за научноистраживачку делатност младим истраживачима – студентима докторских академских студија за укључивање у научноистраживачки рад у акредитованим научноистраживачким организацијама, јер је таква пракса дала позитивне резултате. Поред тога, додатни механизам одабира младих истраживача ће и даље бити Програм краткорочног волонтирања, који Институт спроводи од 2015. године, а кроз који је до сада прошло преко 50 студената мастер и докторских студија.

Сви истраживачи које ће Институт примити у радни однос мораће да прођу пробни период рада током којег ће се оцењивати њихова компетентност за одређену ужу научну област, показана професионална знања и вештине, способност тимског рада, квалитет научног производа и приврженост етичким и другим стандардима у науци.

У контексту пружања помоћи истраживачима у погледу испуњавања квалитативних критеријума за напредовање у виша научна звања, Институт ће спроводити мере за поспешивање мобилности и размене истраживача. Сви истраживачи ће имати право да под једнаким условима добију средства за своје усавршавање укључењем у одговарајуће пројекте министарства надлежног за научноистраживачку делатност и Фонда за науку Републике Србије и у пројекте и програме других образовних и научних организација. Институт ће се настојати да у границама својих финансијских могућности обезбеди и додатне подстицаје за истраживаче, а нарочито:

- постдокторским усавршавањем у земљи и иностранству;
- обезбеђењем и подршком учешћа истраживача на научним скуповима у иностранству;

- укључивањем истраживача у међународне научне асоцијације;
- упућивањем истраживача у оквиру програма међународне сарадње и размене;
- обезбеђењем финансијске помоћи организаторима међународних научних скупова у Институту, уредницима тематских зборника радова са иностраним ауторима и уредништвима научних часописа Института за побољшање међународне препознатљивости и видљивости;
- обезбеђењем слободног приступа иностраној научној литератури итд.

Институт ће посебну пажњу посветити осигурању сталног чланства истраживача у престижним међународним научним асоцијацијама – *International Studies Association*, *European Consortium for Political Research*, *European Society of International Law* – и редовном учешћу истраживача на годишњим научним скуповима под окриљем тих асоцијација, како би се кроз представљање научне продукције посредно подигао ниво угледа Института као референтне научне установе у ширем региону, као и у контексту привлачења иностраних истраживача и чланова академске заједнице да успоставе сарадњу са Институтутом.

Институт ће у наредном средњерочном периоду дати приоритет формирању нове генерације младих истраживача и стварању услова да најталентованији млади истраживачи остану у Институту. Опис предвиђених мера за унапређење професионалних знања и вештина младих истраживача као важног стуба политике развоја људских ресурса Института, садржан је у Програму развоја научноистраживачког подмлатка за период од 2020. до 2025. године.

У оквиру мера планираних у погледу унапређења људских ресурса, Институт ће организовати различите видове специјалистичке обуке запослених, како истраживача тако и стручног, административно-техничког и помоћног особља. Тиме ће се поспешити и способности те категорије запослених да квалитетнијим пружањем стручних, административних и техничких услуга допринесу остваривању усвојену мисије и визије Института.

Поред мера које је већ уградио у интерна општа и посебна акта и до сада спроводио у пракси управљања људским ресурсима, Институт ће у наредном средњерочном периоду наставити да јача поштовање начела родне равноправности, посебно у погледу полне структуре запослених уопштено и руководства, те да побољшава процедуре за оцењивање радног учинка и унапређења.

5. Научна сарадња и однос са друштвеним окружењем

Успостављање и развој научне сарадње са другим сродним научним организацијама и академским установама у Србији и иностранству и са друштвеним окружењем, такође су важни потпорни стубови на путу ка остварењу мисије и визије Института. Због тога руководство Института посвећује пажњу планирању вођења спољних односа на националном и међународном нивоу.

У наредном средњерочном периоду, ширење активности у домаћој и међународној научној заједници у виду развоја односа са другим научноистраживачким организацијама биће један од приоритетних задатака, и то највише ради повећања степена мобилности запослених истраживача, усклађивања набавке и коришћења научних публикација, међусобног повезивања и сарадње са одговарајућим облицима

удруживања у области високог образовања, неговања научне критике и вредновања сопственог научноистраживачког рада.

Институт планира да настави да пружа допринос у раду Заједнице института Србије у погледу унапређења заједничких професионалних интереса запослених у научноистраживачкој делатности, и то преко свог представника у Председништву као оперативном органу Заједнице.

а) Сарадња на националном нивоу

Сарадња са државним органима Републике Србије

Представници Института ће и у наредном средњерочном периоду активно учествовати у раду научних тела министарства надлежног за научноистраживачку делатност, првенствено у раду Комисије за стицање научних звања, али и других тела уколико буде прилике. Институт ће подржати рад Министарства и пружањем саветодавне и експертске помоћи како би допринео делотворнијем остварењу циљева стратешких и програмских циљева Министарства на плану јачања стручности и објективности у обављању научноистраживачког рада свих института у групацији друштвених наука.

Послови од општег интереса које обавља Институт у сарадњи са Кабинетом председника Републике Србије, Кабинетом председнице Владе Републике Србије и Министарством спољних послова у функцији су остваривања спољнополитичке стратегије Републике Србије. Истраживачи ће и у наредном средњерочном периоду испоручивати практично-политичке анализе и студије на захтев највиших државних органа.

Поред тога, Институт планира да до 2025. године прошири и унапреди сарадњу са Министарством спољних послова на уговорној основи и да пружи допринос у специјалистичком образовању и оспособљавању дипломатских, конзуларних и других кадрова Министарства. Слично се планира и када је реч о оснаживању капацитета Министарства за европске интеграције Републике Србије сходно даљој динамици процеса приступања Србије Европској унији.

Институт намерава да настави плодну сарадњу са Канцеларијом за Косово и Метохију Владе Републике Србије на плану пружања експертске и парадипломатске подршке у остварењу спољнополитичких интереса везаних за статус јужне српске покрајине. Институт ће са Националним саветом за координацију сарадње са Руском Федерацијом и Народном Републиком Кином наставити да сарађује у домену научноистраживачког и стручног рада Центра за студије „Појаса и пута”, односно превасходно у анализи и развоју парадипломатских активности у контексту позиционирања Србије спрам кинеске спољнополитичке иницијативе „Појас и пут”.

Институт ће настојати да у наредном средњерочном периоду продуби сарадњу Генералним секретаријатом Народне скупштине Републике Србије како би ојачао професионални капацитет његовог Сектора за међународне односе у погледу пружања стручне подршке члановима парламентарних тела надлежних за сарадњу са међународним парламентарним организацијама и са националним парламентима других земаља. Широког спектар редовних дипломатских активности Народне скупштине током целе године захтева правилно разумевање комплексне динамике међународних односа, питања која стално смењују на дневном реду међународних организација, као и спољнополитичких циљева и интереса најутицајнијих светских сила. Будући да народни посланици имају различите образовне профиле и долазе из

разноврсних професионалних миљеа, често без одговарајућег нивоа знања и аналитичких способности потребних за исправно разумевање међународних процеса, стално унапређење стручног знања службеника Сектора за међународне односе је од виталног значаја за квалитетно одлучивање Народне скупштине. Управо се ту налази тачка у којој стручност истраживача Института може да делотворно одговори на потребу службеника за освежавањем професионалних знања о међународним односима у раном 21. веку.

Сарадња са домаћим акредитованим научноистраживачким организацијама и високошколским установама

Институт планира да настави да јача сарадњу са сродним научним институтима на плану остваривања заједничких научноистраживачких и других активности, како би се што ефикасније користили људски и материјални ресурси у тачкама подудараности проучавање научне проблематике.

Приоритетни задатак у јачању сарадње са високообразовним установама је осмишљавање заједничких наставних материјала и додатних програма специјалистичког образовања посредством којих би се научни резултати основних и примењених истраживања Института користили у извођењу наставе у оквиру мастер и докторских академских студија. Непосредан трансфер знања произведеног у основним и примењеним истраживањима Института у високообразовну делатност факултета подстакао би и стварање квалитетнијег научног подмлатка неопходног обнови научноистраживачког рада Института.

б) Међународна научна сарадња

Институт ће у периоду од 2021. до 2025. године наставити различите облике билатералне међународне научне сарадње, првенствено реализацијом планираних узајамних посета представника иностраних института на основу закључених споразума о сарадњи у виду заједничких пројеката или заједничке организације других видова научноистраживачких активности.

Институт ће и у наредном петогодишњем периоду, у складу са годишњим потребама рада и са нивоом интересовања, примати иностране студенте основних, мастер и докторских студија на праксу (*internship*) и студијски боравак који су заинтересовани за тематске области покривене текућим научноистраживачким пројектима Института. Институт ће наставити да организује семинаре за студенте са иностраних универзитета, са којима Институт већ има успостављену сарадњу. Поред тога, Институт намерава да привуче и друге иностране универзитета, а посебно оне који имају студијске програме славистике, балканистике, студије Југоисточне Европе и сл.

У наредном петогодишњем периоду, међународна научна сарадња одвијаће се и кроз учешће истраживача Института на међународним научним скуповима, студијске боравке у иностранству и предавања по позиву.

Институт ће наставити вишедеценијску сарадњу са међународним организацијама универзалног карактера, најпре са Уједињеним нацијама, у виду заједничких активности – организовање трибина, округлих столова, изложби и објављивање заједничких публикација – ради промоције мисије међународних организација, или разматрања улоге Србије у тим међународним организацијама или односа које наша земља има са њима.

в) Однос са привредом и грађанским друштвом

На плану стварања нових и унапређења постојећих партнерстава са привредним друштвима и невладиним сектором (организацијама грађанског друштва и непрофитним организацијама), Институт планира да у периоду од 2021. до 2025. године усмери део активности на побољшање постојеће интеракције са привредом и ширим друштвеним окружењем. Институт ће настојати да усвоји и спроведе мере ради бољег упознавања стручне и шире јавности о планираним и спроведеним активностима и адекватности друштвеног доприноса постигнутих научних резултата.

Институт ће настојати да до 2025. године успостави одрживе специјалистичке образовне програме намењене преносу напредног нивоа стручног знања о актуелним феноменима и процесима светске политике и привреде на почетку 21. века студентима мастер и докторских студија, првенствено из области политичких наука, безбедности, права и економије.

Институт намерава да више пажње посвети објашњавању зашто су и на који начин научноистраживачке и остале активности које спроводи релевантне за шири јавни интерес, и то следећим мерама:

- јавним промовисањем научних резултата од значаја за друштво у целини – у виду медијских наступа, јавних трибина и сличних догађаја;
- редовно ажурирање и унапређење садржаја интернет презентације Института ради веродостојног представљања чињеница о друштвеној улози, активностима и оствареним резултатима у контексту мисије и визије;
- праћење динамике ставова јавности о имиџу Института посредством друштвених мрежа и осталих медија дигиталне комуникације.

Институт ће предузети и мере за промовисање својих потенцијала у домаћим и иностраним научним круговима и међу потенцијалним финансијерима кроз службену презентацију рада Института, лични медијски наступ истраживача, редовну комуникацију са релевантним државним органима и јавним институцијама, учешће у раду државних тела, заступање интереса Института у научним, стручним и друштвеним форумима. Институт ће редовном интеракцијом са потенцијалним финансијерима и корисницима научних резултата настојати да осмисли интелектуалне производе и услуге тако да успешно одговори на жељени ниво социјалне или тржишне потражње.

7. Издавачка и библиотечко-информациона делатност

а) Издавачка делатност

Издавачка делатност ће и у наредном средњерочном периоду наставити да буде својеврсно огледало целокупног научноистраживачког, стручног и документационог рада Института. Институт ће и у наредном петогодишњем периоду објављивати научне монографије, тематске зборнике радова, зборнике излагања са научних скупова, с тим што ће тежиште бити стављено на објављивање књига на енглеском језику како би се у што већој мери обезбедила међународна видљивост и признатост научних резултата истраживача. Осмишљавањем уско фокусираних тематских зборника Институт ће покушати да надомести мањак научне и стручне литературе у погледу појединих ужих научних области, научних проблема или јавних питања, чиме бисмо првенствено покрили потребе студената мастер и докторских студија међународних односа, међународне безбедности, међународног права и светске економије.

У раздобљу од 2021. до 2025. године, Институт ће наставити да редовно објављује своја четири научна часописа (по четири свеске годишње):

- *Међународни проблеми*, часопис међународног значаја (основан 1949. године);
- *Међународна политика*, часопис националног значаја (основан 1950. године);
- *The Review of International Affairs*, часопис од водећег националног значаја (основан 1950. године);
- *Европско законодавство*, научни часопис (основан 2002. године).

Институт ће наставити и постављање на своју интернет презентацију електронских верзија свих бројева ова четири часописа у ПДФ формату, како бисмо делотворно одговорили на промену начина приступа научним информацијама и нове читалачке навике студентске и шире популације.

б) Библиотечко-информациона делатност

Библиотечко-информациони центар Института наставиће да прати светске стандарде у погледу прикупљања и обједињавања различитих врста библиографске и библиотечке грађе и информација. У наредном периоду планирано је да Библиотечко-информациони центар настави да учествује у допуњавању базе података ИНОЧАС у оквиру COBISS-a, као и да настави сарадњу са другим библиотечко-информативним центрима.

Библиотечко-информациони центар Института настојаће да фонд и документацију учини доступнијим заинтересованим грађанима. Дигитални репозиторијум научних радова истраживача Института постављен је на интернет презентацију Института и Библиотечко-информациони центар ће наставити са његовим редовним допуњавањем новим радовима.

Због недовољних финансијских средстава за куповину нове литературе или електронских база књига и часописа, библиотечки фонд ће наставити да се обнавља првенствено путем депозита, поклона или размене књига са научним и високошколским институцијама из земље и иностранства. Часописи се приновљавају разменом и поклоном трећих лица, као и издањима Института.

Библиотечко-информациони центар обухвата и депозитарне библиотеке Уједињених нација, Европске уније и НАТО-а и публикације других међународних организација, па ће у наредном средњерочном периоду бити осмишљене активности како би се ова вредна документација макар делимично комерцијализовала и донела додатни приход Институту.

8. Унапређење научноистраживачке инфраструктуре

У периоду од 2021. до 2025. године, Институт ће настојати да питање дотрајалог пословног објекта – који представља опасност по безбедност и здравље запослених и пролазника – покуша да реши у сарадњи са Дирекцијом за имовину, или, алтернативно, да се изнађе могућност за пресељење Института у други адекватан пословни простор. До коначног решења вишегодишњег инфраструктурног проблема, Институт ће у границама финансијских могућности наставити да постепено обнавља пословне просторије и опрему како би их у што већој мери ускладио са потребама планираних научноистраживачких активности. Институт ће у сарадњи са Министарством културе и информисања, Министарством просвете, науке и технолошког развоја и Канцеларијом

за управљање јавним улагањима радити и на решавању проблема обнове дотрајалог магацинског простора Библиотечно-информационог центра, у којем се чува вредна библиотечка грађа (више од 150.000 наслова), како би се он ускладио са стандардима чувања штампаног материјала.

Будући да је опрема од највећег значаја за несметани научноистраживачки рад – рачунарска опрема, електронски и други уређаји – релативно је застарела, Институт ће настојати да у наредном средњерочном периоду набави 40 нових рачунара нове генерације са новим верзијама софтвера који истраживачи највише користе (*Windows 10* и програмског пакета *Office*). Поред тога, Институт намерава да обнови и технолошки превазиђену аудио-визуелну опрему у конференцијској сали.

9. Финансирање Института

Институт ће у периоду од 2021. до 2025. године настојати да кроз интеракцију са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, Министарством спољних послова и другим релевантним државним органима, јавним институцијама, привредним субјектима и непрофитним сектором, прибави финансијска средства потребна за спровођење научних истраживања предвиђених овим програмом. Према члану 12 Закона о науци и истраживањима, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије примениће од 2022. године модел институционалног финансирања кроз Програм институционалног финансирања акредитованих института чији је оснивач Република Србија, а којим се остварује општи интерес за Републику Србију.

Институт ће наставити са развијањем и применом мера за прибављање финансијских средстава и на основу компетитивних конкурса, и то тако да повећа удео средстава добијених путем конкурса спрам додељених буџетских средстава. Институт ће наставити да пријављује предлоге научноистраживачких пројеката на јавне позиве које буде расписивао Фонд за науку Републике Србије у оквиру својих научних програма.

Институт ће део научноистраживачких активности финансирати на основу уговора о сарадњи са Институтом европских студија Кинеске академије друштвених наука. Институт ће настојати да прибави финансијска средства и код других државних органа Републике Србије, првенствено Министарства спољних послова, те код иностраних донатора – научноистраживачких организација и влада других земаља, непрофитних фондација и међународних организација.

Председник Управног одбора

проф. др Златко Стефановић